

Vergelijkend onderzoeksrapport

Participatie van mensen met een beperking in de politiek in omringende Europese landen

Hoewel ongeveer 15 procent van de Europese bevolking een beperking heeft, zien we deze diversiteit niet terug bij politieke ambtsdragers. Om meer diversiteit te bereiken, zullen in overeenstemming met het VN-verdrag en de Europese pijler van sociale rechten, belemmeringen voor politieke participatie moeten worden erkend en weggenomen.

Om meer informatie over zowel belemmerende als bevorderende factoren te verkrijgen, werden gegevens verzameld via literatuuronderzoek. Daarnaast zijn een reeks interviews afgenomen met politieke ambtsdragers met een beperking uit verschillende Europese landen waaronder verkozen functionarissen, aangestelde politici en actieve leden van politieke partijen. De interviews gingen onder andere over de impact van nationale regelgeving en beleid op politieke participatie, de (potentiële) rol van politieke partijen bij het bewerkstelligen van inclusie en de invloed van culturele en individuele factoren.

Resultaten

In geen enkel land was de vertegenwoordiging van personen met een beperking binnen de politiek meer dan 2%. In sommige landen had minder dan 1% van de verkozen functionarissen of aangestelde politici een beperking. Officiële gegevens bleken nauwelijks beschikbaar te zijn.

Belemmeringen voor mensen met een beperking om een ambtelijke functie te bekleden zijn; *een beperkte toegang tot inclusief onderwijs*, bijvoorbeeld tot 'elite' -universiteiten waarvan de politieke klasse vaak afkomstig is; *fysieke belemmeringen*, waaronder slechte bereikbaarheid van politieke locaties, zowel tijdens het voeren van campagne als gedurende de uitvoering van de functie; *culturele opvattingen* over mensen met een beperking, - ook binnen de politieke partijen - zoals overtuigingen dat mensen met een beperking niet 'objectief' kunnen zijn over gehandicaptenkwesties of dat men gekozen is om te voldoen aan diversiteitsdoelen; *persoonlijke beperkingen*, zoals vermoeidheid; *financiële belemmeringen*, waaronder beperkingen binnen het systeem van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen; en *wetgeving* over gelijkheid die weinig toegepast is op publieke functies.

Bevorderende factoren waren onder andere: toegang tot inclusief onderwijs; mogelijkheden om een netwerk en vaardigheden op te bouwen via politieke partijen, verenigingen voor mensen met een beperking of andere publieke activiteiten; persoonlijke kenmerken zoals uithoudingsvermogen en motivatie; toegang tot de juiste ondersteuning op het juiste moment (bijvoorbeeld toegang tot tolkvoorzieningen of het aannemen van een persoonlijk assistent); wetgeving over gelijkheid die ook de politieke functies omvat; en subsidieregelingen voor (werkgevers van) mensen met een beperking die op zoek zijn naar een baan. Sommige landen hebben quota's voor het in dienst nemen van mensen met een beperking. Deze kunnen van invloed zijn op de loopbaanontwikkeling van (toekomstige) politici of functionarissen. In geen enkel land werden deze quota gehaald, reden waarom er niets valt te zeggen over de impact hiervan.

Aanbevelingen

Aanbevelingen om de vertegenwoordiging van politieke ambtsdragers met een beperking te verbeteren: op grotere schaal relevante gegevens verzamelen; het leiderschapspotentieel van mensen met een beperking (h)erkennen en voeden; mensen met een beperking op het instapniveau van de politiek verwelkomen en ondersteunen, bijvoorbeeld via lokale afdelingen van partijen en lokale verkiezingen; het elimineren van belemmeringen die voortkomen uit uitkeringsstelsels; zorgdragen voor beschikbare ondersteuning van mensen met een beperking die zich willen inzetten voor een politieke partij of organisatie; het opzetten van mentorregelingen om potentiële kandidaten te werven en te ondersteunen in hun ontwikkeling; gerichte werving en ondersteuning van veelbelovende leiders met een beperking; het vergemakkelijken van het delen van banen in openbare functies en hogere beleidsrollen; experimenteren met quota op nationaal niveau alsmede binnen politieke partijen en handhaving van bestaande quota; en het ontwikkelen van een strategie binnen politieke partijen om potentiële kandidaten te werven en te helpen bij hun ontwikkeling – mogelijk met ondersteuning van onafhankelijke organisaties. Ook zou het denkbaar zijn een EU-niveau denktank op te richten die zich focust op het herkennen, onderzoeken en verspreiden van goede praktijken.